

נובמבר 2008
חשוון התשס"ט

גיליון מספר 8

צילום: שי דותן

עלון אלקטרוני לענייני תיירות חקלאית*
מופק ע"י משרד החקלאות ופיתוח הכפר,
הרשות לתכנון ושה"מ

תיירות

***תיירות חקלאית:** התנסות, פעילות, הדרכה, טעימות וקניות של מוצרי משק, בדיקה לענף חקלאי ועיבוד תוצרת חקלאית במשק עצמו, כגון: קטיף עצמי, איסוף בקר והגמעת עגלים.

חברי המערכת

ברכה גל, מנהלת המחלקה לכלכלת הייצור; **דורית כבביה**, מדריכת צאן; **דובי וולפסון**, ממ"ר הדרכה ואיכות המוצר באגף הפרחים; **יענקל'ה לוי**, ממ"ר בכיר תקשוב; **צפריר בצר**, מנהל תחום תוכניות עבודה ופרסומים - **שה"מ**; **שי דותן**, מנהל תחום פיתוח תיירות חקלאית - הרשות לתכנון עריכה גרפית: **לובה קמנצקי**; עריכה לשונית: **עדי סלוניקו**

התיירון מוגש לקוראים במסגרת חופשית ומשתנה מפעם לפעם, אנו מצפים לרעיונות ולהצעות שיגיעו מכם הקוראים.

נשמח לקבל את התייחסות הקוראים, כתבות, אירועים ועוד.
את החומר יש להעביר לשי דותן:

shadot@moag.gov.il

וזה אתכם באיליון השמיני fe ה"תיירון"

"אחרי החגים" הגיע. הסתיימו הפסטיבלים, ואנו חוזרים לפעילות המתמשכת של ימי החול. הפעילות בתיירות החקלאית והכפרית מתקיימת כל השנה, ואנו ממשיכים ללוות אותה. גיליון זה פותח בשתי כתבות אודות אתרי תיירות חקלאית. הילית ברמן, מנהלת ביו-תור בשדה אליהו, תספר על מיסוד הביקורים בקיבוץ שדה אליהו והפיכתם לענף תיירות חקלאית; ומירי פלח, רכזת הדרכה של מחוז גליל-גולן במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, כותבת על מתחם בל-עופרי במושבה קידמת צבי שברמת הגולן. לעסקים תיירותיים קיימים ממליץ דני אברמוביץ, מרצה לשיווק תיירות, על תוכנית שיווק בשיטת "עשה זאת בעצמך". ניצן ארליך מחברת "אביב - יעוץ עסקי" כותב על קרנות פילנתרופיות, הנותנות סיוע לעסקים קטנים. ברכה גל, חברת המערכת של ה"תיירון", מספרת על מפגש תיירני עמק יזרעאל, המהווה קבוצת לימוד ותמיכה לתיירנים.

סול לביא, מנהלת מחלקת התיירות במוא"ז - עמק המעינות, מסכמת את סיור התיירנים מהמועצה בטוסקנה - מה למדו ומה למדו לשאול. מידע על אזור תיירות חדש, המפתח מערך שבילים בשטחים פתוחים כתשתית תומכת בפיתוח תיירות כפרית וחקלאית, נוכל לקרוא בכתבה של היחידה האסטרטגית במועצה אזורית שפיר. אנו בעונת המלפפונים של הפסטיבלים, וב"אירועים קרובים" יש דיווח על פסטיבל עתידי אחד, אך אנו מפרסמים גם פרסום ראשון של כנס לתיירות, שיעסוק בתיירות חקלאית - שריינו המועד ביומנים.

לתזכורת, באתר האינטרנט של משרד החקלאות אנו מפרסמים ללא תשלום אטרקציות של תיירות חקלאית. בגיליון זה מפורסם המידע הנדרש לרוצים להצטרף לפרסום.

המלצות

אירועים קרובים

להלן סקירה של האירועים והפסטיבלים, שיתקיימו במרחב הכפרי:

- פסטיבל השמן והזית בסוף דצמבר ותחילת ינואר
פרטים באתר www.touryoav.org.il

התוכן והאירועים אינם באחריות משרד החקלאות ופיתוח הכפר

ביו-תור בקיבוץ שדה אליהו- תיירות ירוקה!!!

שדה אליהו הוא קיבוץ דתי, שהוקם בשנת 1939 במסגרת יישובי "חומה ומגדל". הקיבוץ שוכן בעמק בית שאן, בין הרי הגלבוע להרי הגלעד, בין מעיינות רבים. בשדה אליהו- כ- 120 משפחות המנהלות חיי חברה, תרבות וכלכלה באורח שיתופי וברוח הקיבוץ הדתי.

הקיבוץ מתבסס בעיקר על חקלאות, ובמיוחד על חקלאות אורגנית. רעיון החקלאות הביולוגית-אורגנית עלה בראשית שנות ה-70, כשמובילו הוא מריו לוי, הרואה בחקלאות זו דרך חיים.

במהלך השנים החל הרעיון "לרקום עור וגידים", וקיבוץ שדה אליהו צבר לעצמו מוניטין רבים בתחום. קיבוץ שדה אליהו הפך לשם דבר ולאחד הגופים המובילים בענף האורגני.

מזה שנים אנשים מחו"ל ומהארץ "עולים לרגל" לקיבוץ, מבקשים לראות את גן הירק האורגני של מריו לוי ואת האיש עצמו; ומתעניינים בעולם החרקים של יעקב נקש, שהלך והתפתח למפעל גדול של הדברה ביולוגית: "ביו-בי", הכולל את מחלקת החרקים המועילים בחקלאות, את דבורת הבומבוס המאביקה, ואת המחלקה החדשה ביותר: ביו-פליי.

יש המתעניינים ב-sda - מפעל התבלינים; ויש שבאתר הקומפוסט, המהווה נדבך חשוב ברעיון האורגני. גם לכרם הענבים, למטע הרימונים ולמטע התמרים האורגני מבקשים להגיע. רבים מגלים עניין רב בפרויקט התנשמות של שאול אביאל. הבקשות להגיע ולבקר הלכו וגברו, והדבר גרם לעומס על עובדי המפעלים השונים, ומתוך כך הגיעו לתובנה שכדאי למסד את העניין ולהקים ענף תיירות בקיבוץ, אשר הוא יהיה זה שיטפל בכל אותן פניות. לשם כך, הוכשרו באופן המקצועי ביותר מדריכים מתוך הקיבוץ, חברי שדה אליהו, צעירים ומבוגרים כאחד.

כיום מונה צוות ההדרכה כ- 10 מדריכים ומדריכות, המלווים את הקבוצות במקצועיות רבה. בינתיים ענף התיירות הלך והתרחב, וכיום הוא מציע לקהל מבקריו מבחר רב של אתרים בקיבוץ. בין היתר, פותח מגוון רב של תכניות לילדים, הן לבתי ספר וגני ילדים, והן למשפחות עם ילדים. הפעילויות לילדים עוסקות אף הן בתיירות ירוקה, כמו: מיחזור ואיכות הסביבה, בעלי חיים והדברה ביולוגית, ומלוות בעזרים ובהפעלות.

אופיין של הקבוצות המגיעות לבקר בקיבוץ מגוון מאוד- גמלאים המרבים לטייל, סטודנטים מתחומי הביולוגיה, החקלאות והאקולוגיה, ועדי עובדים, מורים, משפחות החוגגות אירוע משפחתי ומחפשות "משהו אחר", תלמידי חטיבה ותיכון, קבוצות של קורסים מחו"ל, ואנשים רבים המגלים עניין רב בכל הנושא האורגני-ביולוגי.

כל קבוצה, בסיוע צוות ביו-תור, בהתאם לתחומי העניין שלה, בהתאם לצרכים שלה, בהתאם לזמן ולתקציב העומדים לרשותה, בונה את מסלול הסיור. ישנם סיורים בעלי אופי מקצועי, יש המתעניינים יותר בהיסטוריה של העמק, של שדה אליהו, של הטמפלרים, ישנם כאלה המעוניינים לבקר בפינות קסומות בקיבוץ, יש סיורים המתמקדים יותר בנושא "הקיבוץ", הקיבוץ הדתי, השילוב בין הדת לאדמה וכו'. ישנה גמישות רבה בכל הנוגע לבניית הסיור.

כאמור, הסיורים מודרכים לקבוצות בתיאום מראש. בנוסף לסיורים, מציעים לקהל המבקרים גם ארוחות כשרות בחדר האוכל של הקיבוץ ואפשרות קנייה של המוצרים האורגניים מתוצרת הקיבוץ.

לסיים:

ביו-תור שדה אליהו - סיור בקיבוץ, כשהאדמה הטובה לרגליך ובראש - חושבים ירוק!
הסיורים מתקיימים בזיקה לחקלאות ביולוגית-אורגנית, מתוך הרעיון שזו דרך החיים הנכונה, התמזגות חיי היומיום בחיי הטבע. שדה אליהו הוא מקום ייחודי, המשלב יהדות וכלכלה אורגנית בתוך קהילה תוססת ומגוונת, המנהלת חיי חברה בתנאי שיתוף.

הכותבת: הילית בירמן
מנהלת ביו תור

בל-עופרי, קדמת צבי

ביקרתי במתחם בל-עופרי, הנמצא במושבה קדמת צבי שברמת הגולן. המקום מקסים ביופיו ומשלב שלל פעילויות חקלאיות לכל הגילים. המקום נבנה במו ידיו של בבי, בשפע יצירות מחומרים שמצא בסביבה ומחומרים ממוחזרים. במקום יקב בוטיק קטן, עבודות ויטראז', תכשיטי כסף, מסעדה נחמדה לארוחות בוקר וערב, בית בד משוחזר ופינת חי. בני הזוג בבי ותמי קבלו, החלו לפתח את המתחם לאחר שהילדים בגרו ועזבו את הבית. בני הזוג, שנהגו לארח בכל הזדמנות, נותרו לבדם, והחליטו לנצל את כישרון האירוח שלהם ולפתוח את ביתם לתיירות. לדבריהם, נפתחת עבורם ההזדמנות לפגוש אנשים שונים, מכל המגזרים והגילים, ונחמד להם לפגוש את "עם ישראל". המקום מבטא את כיווני ההתפתחות שלהם בשנים האחרונות. כל דבר שלמדו הוטמע בשטח. בבי למד ויטראז' ופתח סטודיו; למד צורפות ופתח גלריה לתכשיטים; בהמשך למד לייצר יין ופתח מרתף יינות, הנמצא בבונקר סורי, שמצאו במקום, כאשר עלו על הקרקע עם הקמת המושבה.

בני הזוג מלאים גאווה בהיותם ממייסדי המושבה קדמת צבי, לפני 27 שנים. הם מגדירים עצמם כאיכרים, מגדלים אגס, תפוח דובדבן וכרם. תמי היא מורה, למדה לתואר שני בפילוסופיה יהודית, וגם זה בא לידי ביטוי במתחם המשחזר אורחות חיים מהתקופה התלמודית בגולן עם אוריינטציה למסורת היהודית.

בגלריה לתכשיטים תמצאו תכשיטי כסף, המעוטרים בזהב ובאבני חן. יש במקום בית יציקה. כל שלבי יצירת התכשיט מתבצעים במקום, וכל תכשיט הינו ייחודי. למעוניינים ניתן לייצר תכשיט לפי בחירת הלקוח.

חוה חקלאית תיירותית - מתחילים בסיוור בכרם שירז, מאזינים להסבר על מאפייני כרם היין, מאפייני השירז, וייצור היין בתקופה התלמודית לעומת ייצורו כיום. בסוף התהליך, בעונה המתאימה, בוצרים ענבים, מביאים לגת המשוחזרת, דורכים ויוצרים תירוש. בחודש חשוון, שהוא חודש מסיק הזיתים, משתתפים במסיק, מביאים את הזיתים לבית הבד המשחזר טכנולוגיה כבבית הבד בגמלא העתיקה, מקבלים הסבר על תהליך ייצור השמן ומתנסים בייצור השמן.

להשלמת החוויה אופים המשתתפים לחם איכרים, הנאפה בתנור חמר, כמו בתקופה התלמודית, ומתכבדים בארוחה חלבית מדהימה, הכוללת גבינות מתוצרת עצמית מחלב שנחלב מהעיזים בפינת החי (הידע בייצור הגבינות נרכש, כמובן, בקורס המפורסם שלנו לייצור גבינות, והתוצאה מצוינת).

פינת החי נבנתה, כמובן, מגרוטאות. בבי אסף אל חיקו בעלי חיים הזקוקים לעזרה. השמועה נפוצה, וכל מי שמצא או שמע על בעל חיים פצוע או רעב הביאו לפינת החי. העיר קטוע הרגל הוא ניצול ממלחמת לבנון השנייה; קטיושה הוא סוס שרגלו נשברה; יש פה סייחה עיוורת בעין אחת, וצולעים ופיסחים נוספים, כולם מטופלים באהבה רבה על ידי בבי ומשתקמים. העיזים במקום נחלבות, ומהחלב מייצרים גבינות נפלאות.

המסעדה נבנתה כולה כפי שאיכר בתקופה התלמודית בנה את ביתו: השתמש באבן המקומית - בזלת, העץ הגיע ממכולה ישנה שנזרקה, הבמבוקים, ששימשו לתמיכת מטע התפוח, מעטרים את גג המסעדה, השולחנות בנויים מפסיפס של שאריות קרמיקה, והכול סביב שלושה עצים, שנטעו לפני 27 שנים כשהקימו את הישוב. על שטח פינת המנגל המשפחתית עומדת מסעדת גורמה, שבה ניתן ליהנות מארוחה חלבית או בשרית, בתפריטים הנקבעים מראש, בניחוח צפון-אפריקאי מעודן עם אלמנטים ארצישראליים חדשים.

יקב הבוטיק נקרא יקב נשוט, על שם הכפר תלמודי הקדום שהיה במקום עד 470 לספירה. במקום ייצרו כמויות גדולות של יין, נמצאו שרידים של כדי חרס לאחסון יין, שרידי גתות ותבליטי אבן עם מוטיבים של יין.

בעבר היה בבי יצרן ירקות בבתי צמיחה, ולאחרונה הקימו במקום חממת ירקות לשימוש המסעדה. המקום מטופח, מעניין, יצירתי ואומנותי, ובני הזוג קבלו מקסימים. כדאי ומומלץ מאוד לקפוץ אליהם אם אתם בסביבה.

טלפונים לתאום : 052-8805026 (תמי), 052-2791457 (בבי)

מאת מירי פלח, רכזת הדרכה, מחוז גליל-גולן

צילומים: אתר בל-עופרי <http://www.bellofri.co.il>
תמי קבלו

תכנית שיווק בשיטת

"עשה-לא-ת-הצא"

כל תיירן, שצריך לערוך "תכנית שיווק" בפעם הראשונה, או מעוניין לשפר את הרגליו התכנוניים ואינו יודע כיצד להתחיל מסמך חשוב שכזה, מגלה בדרך-כלל שאין הרבה פתרונות זמינים וישימים! ועוד בעברית...

חיפוש על-פי מילות מפתח, כגון "Marketing Plan", במנועי חיפוש באינטרנט אינו מוביל לפתרון יישומי, גם כאשר מוסיפים מילים "קולעות" יותר, כגון "Template" או "Scheme" לאותו החיפוש. בעולם האקדמי אין למושג "תכנית שיווק" כללים אחידים, ואפילו ספרים מקצועיים, שכותרתם "Marketing Plans", אינם מציעים לך, המשתמש הסופי, פתרון פשוט!

באינטרנט קל לבזבז זמן והספרות המקצועית נוטה לתיאוריה, ולכן אפשר לפנות לחברה לייעוץ שיווקי בכלל, ולחברות ייעוץ המתמחות בשיווק ובמכירה בענפי התיירות השונים בפרט, אף על פי שגם ממקור מקצועי זה צפויה לרוב אכזבה, בפרט אם ציפית ללמוד ולהבין בעצמך כיצד כותבים תכנית שיווק. לפני כמה עשרות שנים חברת הייעוץ Boston Consulting Group, המוכרת יותר כ-BCG, פיתחה מניסיונה ולצרכיה שיטות ומודלים לניתוח נתונים שיווקיים והצגתם ללקוחותיה. גם בארץ חברות ייעוץ וגורמים רשמיים, כמו חממות תיירות ואחרים, מפתחים מתודולוגיות תומכות, אך עדיין ללא מתן מענה לשאלת המוצא: "כיצד כותבים תכנית שיווק?"

מניסיוני, במלון פור-סיזונס בלונדון, בניהול השיווק של התאחדות מלונות ים המלח, בייעוץ למסעדות וכמרצה לשיווק תיירות ומלונאות באקדמיה בארץ ובצרפת, פיתחתי אמצעי פשוט לכתיבת תכנית שיווק בשיטת "עשה זאת בעצמך", או כפי שאני קורא לה: שיטת "עשב" - עשה-שיווק-בעצמך. "במקום לספק לך דג בכל יום, אפשר ללמד אותך לדוג!"; זה אינו עולה כסף, צריך רק "להוריד" קובץ מהכתובת הבאה ולמלא את החסר:

<http://www.marketing2go.co.il/upload/marketing-plan%20DIY4.doc>

הכותב: דני אברמוביץ
מרצה לשיווק תיירות ושיווק שירותים

סיוע כלכלי לעסקים

- קרנות פילנתרופיות

יזמים רבים אינם יודעים, כי ניתן לגייס מימון חוץ בנקאי ממספר גופים, שהבולטים שביניהם הן קרנות הסיוע לעסקים. ראוי להקדים ולציין, כי בשונה ממקורות מימון אחרים, שזיקתם היא עסקית, קרנות אלו - מטרתן לסייע! הסיוע ניתן מתוך מטרת פילנתרופיות של פיתוח פעילות עסקית ויצירת מקומות תעסוקה נוספים.

היתרונות בגיוס הון מקרנות סיוע רבים ומגוונים: ראשית, מדובר במימון חוץ בנקאי טהור, עלויות הון, היינו הריבית, אטרקטיבית במרבית הקרנות, תקופת ההחזר של המימון פרוסה על פני כמה שנים, כאשר ניתן ליהנות מתקופת גרייס (חסד) של מספר חודשים בתחילת תקופת גיוס המימון, ומעל כל אלה, קרנות הסיוע, לעתים, מעמידות בטחונות ראויים לגופים המממנים, בטחונות אלה מאפשרים לבעל העסק נטילת הלוואה, תוך הצגת בטחונות חלופיים מינימאליים, כמו הלוואה עסקית כנגד חתימת ערב אחד בלבד.

קיימות מספר קרנות סיוע לעסקים, והדומיננטיות הן: קרנות קורת ישראל, הסוכנות היהודית, קרן שמש, הקרן לסיוע בערבות המדינה והקרן לפיתוח עסקי לעולה. הקרנות הללו מיועדות לבעלי עסקים קטנים ובינוניים.

קרן שמש

מסלול ליזמים צעירים בגילאי 20-35. מסלול זה נועד לתת מענה ליזמים צעירים, הנמצאים בראשית דרכם העסקית וזקוקים הן למימון כספי והן לסיוע מקצועי. קרן זו מסייעת ליזמים על ידי מתן הלוואות עד לסכום של 90 אלף ₪. ההלוואות הללו נטולות ריבית. תקופת החזר ההלוואה היא עד 5 שנים, וכוללת תקופת גרייס של כמה חודשים. הלוואה זו כפופה לחתימת ערבים בלבד, ללא ביטחונות ובהשקעת הון עצמי של 15% מגובה המימון. בנוסף, מסבסדת קרן שמש ליווי מקצועי בתחומי השיווק והמימון ליזמים אלו.

חברת "אביב" (ראה להלן) סייעה לאחרונה למספר יזמים להקים או לפתח את עסקיהם, במושבים שונים ברחבי הארץ, להלן רשימה חלקית:

- מאיר וייס, ממושב לימן בצפון נעזר בקרן קורת והסוכנות היהודית להקמת צימרים ובריכת ספא. להלן קישור לאתר העסק - www.biktapuz.com. היזם נדרש לבדיקת כדאיות החזר ההשקעה לאורך שלוש שנים.
- במושב עזריה מתגוררת משפחת עברי, ממשיכת מסורת רבת שנים של מחלבה משפחתית לייצור גבינות בקר והתמחות בגבינות בסגנון איטלקי. חברת מחלבת עברי נעזרה בקרן קורת כבר פעמיים מאז הקמתה, לשם הרחבת פעילות המחלבה, תוך השקעה במכונות ובציוד.

- אייל קירצמן מכפר קיש, פתח שתי יחידות צימר. לשם השקעה ראשונית נדרש היזם להון ראשוני, וקיבל מקרן קורת עזרה מימונית לשם פתיחת העסק.

- מסעדת "אור 2k" הוקמה בשנת 2007 בקיבוץ נען על ידי ערן ועדי, תושבי הקיבוץ. המסעדה מציעה תפריט איכותי ועשיר. המסעדה מכילה כ- 60 מקומות ישיבה, הנמצאים במבנה המרכזי, ובנוסף קיימים עוד כ- 60 מקומות ישיבה

- מחוץ למבנה המקורים בפרגולות. המסעדה מאופיינת באווירה כפרית, תוך שימת דגש על קרבה לטבע ולירוק. קרן קורת השתתפה במימון הקמת העסק.

- במושב גבע כרמל הוקם מרכז "ספא נאה" בניהולם של ניסים ויצחק נאה. המקום מכיל 5 חדרי טיפולים ומספק מגוון של טיפולי עיסוי, רפסולוגיה וטיפולי קוסמטיקה. העסק מציע חבילות רומנטיות לסופי שבוע ועוד.

- במושב ספסופה הקימו היזמים אבי דהן וסיידה אחיעד גד את העסק "גליל אטרקטיבי" במטרה לתת שירות טיולי טרקטורונים, סוסים וג'יפים באזור הגליל העליון - הר מירון, נחל גוש חלב, אגם דלתון ועוד. האטרקציות המוצעות לקהל המבקרים מותאמות ליחידים ולקבוצות, וניתנות לבחירה לפי רצונותיהם וצרכיהם של הלקוחות. בשיתוף עם קרן שמש לעידוד יזמים צעירים, היזמים קיבלו מימון וייעוץ להקמת העסק.

קיימים מסלולי מימון נוספים, המותאמים לצורכי העסק או החברה, מתוך ראייה פילנתרופית של סיוע לעסקים, סיוע המתקיים על ידי העמדת הבטחונות הדרושים, במקום שיועמדו על ידי העסק או החברה, ובחלק מן המסלולים ניתנת אף סובסידיה של הריביות.

נכתב ע"י ניצן ארליך יו"ר חברת "אביב - ייעוץ עסקי"

חברת "אביב - ייעוץ עסקי" הוקמה בשנת 1986 ועוסקת בייעוץ עסקי ובתכנון כלכלי לעסקים. החל משנת 1986 ועד היום פועלת החברה בתחום ליווי עסקי וגיוס מקורות מימון לעסקים. במשך יותר מעשור ביצעה החברה למעלה מ-3,000 תכנונים כלכליים וליוויים עסקיים, עבור קרנות סיוע פרטיות וכן עבור עסקים מתחומים ומענפים מגוונים. לחברה שיטות להכנה ולביצוע של תוכניות הדרכה, הכשרה, פיתוח עסקי, ליווי פיננסי ליזמים פוטנציאליים וליזמים קיימים.

אתר החברה: www.aviv-ebc.co.il

מפגש תיירנים עמק יזרעאל

במהלך חודש יולי ביקרתי במפגש תיירנים, שנערך במוזיאון לראשית ההתיישבות ביפעת.

המפגש התקיים במסגרת קורס, שנועד לקדם את התיירות בעמקים. כל מפגש נערך אצל אחד ממשפטי הקורס, מה שאפשר היכרות קרובה עם העסקים.

היוזמה לרעיון נולדה במט"י מינעם (נצרת) שחבר לעמותת התיירות בעמקים (יזרעאל ומגידו), ומטרתו לקדם ולשווק אתרים באזור. אליהם הצטרפה גם העיר יוקנעם, הנמצאת בשלבי פיתוח תיירות. עוד שותפים לתוכנית: משרד התיירות, הרשות לפיתוח הגליל והרשות לעסקים קטנים. הרעיון היה לעזור בפיתוח ובמיתוג התיירות בעמקים, כדי שהמטיילים החולפים באזור יחליטו להישאר בו

הרעיון היה לעזור בפיתוח ובמיתוג התיירות בעמקים, כדי שהמטיילים החולפים באזור יחליטו להישאר בו. היוזמים פנו לאירית ארז, תושבת האזור, שעוסקת בנושא קידום עסקי שנים רבות. אירית בנתה והפעילה את התוכנית. התוכנית חולקה ל- 2: 7 מפגשים כלליים, שיועדו לכל המשתתפים יחד; ו- 3 מפגשים פרטניים - לפי תחומי עיסוק. בתוכנית 37 משתתפים, שחלקם בעלי עסקים וחלקם יזמים המעוניינים להקים עסק.

פלח המשתתפים נחלק ל- 4 תת-קבוצות: אומנים וגלריות, מרכזי מבקרים ואטרקציות, הלנה ואירוח, מטפלים ורפואה משלימה. היתרון של הקבוצות הקטנות היא היכולת להתמקד בנושאים המיוחדים להם ומתן מענה לבעיות ספציפיות. לדוגמה, במפגשים הפרטניים של האומנים עסקו בדרכים להפיכת האומנות לעסק; במפגשי קבוצת ההלנה והאירוח דנו באופן סגירת עסקה בטלפון, ועוד.

המפגשים הכלליים יועדו לנושאים החשובים לכלל המשתתפים, כמו: חדשנות ויצירתיות בתיירות, "אשכול תיירות" - מהו, בידול מיצוב ומיתוג המוצר, פיתוח שווקים חדשים ועוד.

המפגש, שבו ביקרתי, עסק ב"אשכול תיירות". המרצה חלי יעקובס שבתה את לב המשתתפים בהרצאה קולחת ומרתקת. להלן על קצה המזלג מדבריה:

חווית התיירות כיום התרחבה, והיא כוללת דברים רבים שלא נחשבו פעם לתיירות, כמו נסיעה לראות פרה. לינה ואוכל נחשבים מוצרי תיירות ראשוניים, ומוצרי תיירות משניים הם כל הדברים הנוספים שהלקוח רוצה ומוכן לצרוך בעת היותו בחופשה, כמו מפעל לנרות באזור, קוסמטיקה, בית קפה שפתוח בשעות מיוחדות, ובעצם כל מה שמעניין ומסכימים לשלם עליו.

הלקוחות אינם מסתפקים רק באכילה ובשינה, אלא מחפשים תיירות עם ערך מוסף, ומי שישכיל להתחבר למגמה זו יכול להרוויח.

הן התיירות המובהקת והן התיירות ה"משנית" יכולות לשדרג עצמן על ידי יצירת "אשכולות". "אשכול", שמורכב נכון, אמור לייצר ללקוח נוחות, זמינות, ונגישות. שיתוף הפעולה בין מרכיבי האשכול צריך להיות כזה שכל השותפים בו מרוויחים, שיש בו הצעה כספית אטרקטיבית, אבל גם תועלת פסיכולוגית והיגיון פנימי. במהלך ההרצאה נשאלו שאלות, הנוגעות ליזמות הפרטית של המשתתפים, כמו: "איזה אשכול יכול להתאים לספא שנמצא ביישוב שאין בו אטרקציות תיירותיות אחרות?" התשובה הייתה שהשיתוף המתבקש הוא לינה, ומומלץ שתהיה ברדיוס של 15 ק"מ. התשובה גררה גל של הערות, וכבר נשמע שיש שותפים פוטנציאליים בקהל. אחת המשתתפות סיפרה על שיתופי פעולה שנוצרו בבית לחם הגלילית - חבילות אירוח שהלקוחות מאוד אוהבים והעסקים השותפים מרוויחים. גם הערה זו גררה אחריה חילופי כרטיסי ביקור תוך כדי ההרצאה ובמהלך ההפסקה. באופן כללי, נתקבל הרושם שההפסקה היא זמן מאוד חשוב להחלפת דעות וכרטיסי ביקור וליצירת חיבור בין המשתתפים. בסך הכול, התרשמתי שהקורס הינו יוזמה חיובית, שיכולה להוות מעין "קרש קפיצה" לשיתופי פעולה רשמיים ובלתי-רשמיים בין התיירנים לטובת קידום התיירות באזור.

הכותבת: ברכה גל,
חברת מערכת התיירון

הסיור נערך במאי 2008 וכלל תיירים מהאזור, עובדי משרד החקלאות, עובדי מחלקת התיירות מהמועצה האזורית עמק הירדן ועמק המעינות
סיכמה: **סול לביא בן-שימול** (תיירות מ.א. עמק המעינות).

איפה היינו:

חבל אומבריה - העיירה אורבייטו - שילוב של גיאוגרפיה, תרבות, נצרות והיין הלבן הטוב ביותר באיטליה.

פירנצה - פגישה עם רוברטה ברניני - לשכת התיירות של פירנצה, סיור בעיר ותצפית מיכאלאנג'לו ביום ובלילה.

פיזה - פגישה בלשכת התיירות בעיר ו"המגדל".

לוקה - סיור בעיירת ימי ביניים.

הריביירה האיטלקית - "חמש האדמות" ו"שביל האהבה" - סודם של כפרים קטנים כמושכי תיירות, תוך ניצול הטבע, הנוף והתוצרת החקלאית המקומית.

אסיזי – עיירה שכולה מתנהלת סביב הקדוש סאן פרנצ'סקו.

גוביו – פסטיבל הנרות – כוחה של מסורת...

סיינה – פגישה בלשכת התיירות – למדנו מושגים חדשים בתיירות כפרית וחקלאית - "האגרוטוריזמו" במקרו, slow tourism ועוד, כיכר הפאליו (תחרות הסוסים) וסיור בעיר.

מונטהרג'יוני – "כפר תיירות" עם 44 תושבים ומאות אלפי מבקרים.

סן ג'ימיניאנו – מנהטן של ימי הביניים.

לה קסטלינה – הקשר בין הכרם - היקב - האזור הגיאוגרפי החקלאי - המיתוג והשיווק ... היין.

Tenuta di Monaciano - "החוה שלנו" - תיירות חקלאית כפרית, ה"אגרוטוריזמו" במיקרו, הגנים ועוד.

פיאנצה – עיר גבינות הפקורינו, מיתוג העיירה באמצעות התוצרת החקלאית.

מה חיפשו (אטרות)

- היכרות עם אזור כפרי בעל מאפיינים תיירותיים, מתקדם משלנו.
- ללמוד כיצד ניתן למתג אזור.
- דרכי התארגנות אזורית.
- שיתוף פעולה בין אתרים לקידום אינטרסים משותפים.
- האם קיימים קריטריונים להשתייכות להתארגנות האזורית.
- דרכי שיווק אזורי, שיתוף פעולה עם אזורים אחרים.
- השתלמויות מקצועיות - האם יש? מי מקדם אותן?
- חינוך תיירותי לתלמידים להקניית תודעת שירות – האם ניתן? באיזה אופן?
- מגבלות בפיתוח האזורי.
- כיצד ניתן יהיה ליישם את העקרונות הללו באזורנו?

מה למדנו והחלטנו ליישם:

- ליצור היררכיה מיתוגית:
אתר ממותג ← "עמק המעינות" ← "גליל ועמקים"
- להוביל את המושג Slow Tourism בישראל, ולהגדירו באופן רלוונטי עבורנו.
- ליצור ולמכור מוצרים ממותגי "עמק המעינות" בכל אתרי המועצה לחיזוק המותג.
- מסחר ומזכרות – להרחיב תחום זה כמקור הכנסה ורווח לאתרים וכדרך לחיזוק המותג.
- פסטיבלים ואירועים ממוקדים – מנוף מצוין לחשיפה של אזור ואתרים.
- האינטימיות וההיכרות האישית בין התיירנים - מנוף לקידום האזור.
- לשווק את כל אתרי העמק בכל אתרי העמק.
- לפתח את התיירות הנכנסת והצליינות לעמק המעינות.
- אורך נשימה, בנייה לטווח ארוך !....

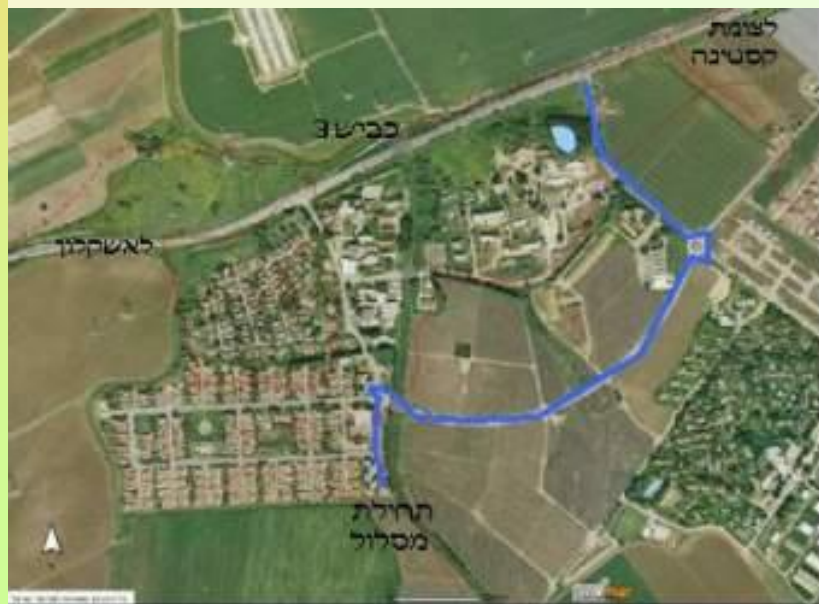

מה למדנו? *what did we learn?*

- Slow Tourism בעמק המעינות – איך הוא נראה?
- אילו ערכים אנחנו רוצים לשמור, לשמר ולהציג באמצעות התיירות?
 - מורשת ההתיישבות והחלוציות
 - הטבע – הנוף, המים והמעיינות
 - החקלאות – המדגה, החממות והשדות
 - החיבור בין המעינות ומשק המים לחקלאות
 - ומנגד – האם לא מאוחר מדי "להשתמש" בנושאים אותנטיים כאלה?
- פסטיבל מקומי, שיהפוך לפסטיבל תיירותי בעתיד – האם? מה הנושא המתאים לנו?
 - פסטיבל הדיג - האם לא נואשנו מהר מדי?
- מרכזי מידע - באתרים ובתחנות דלק או מרכזי מידע בלתי מאוישים?
- שיתוף פעולה אזורי ועם האזורים השכנים: עמק הירדן, גלבוע ובית שאן - באילו נושאים וכיצד?
- האם אנחנו רוצים אמנת איכות, המחייבת את אתרי עמק המעינות? מאפיינים מרכזיים.
- אתרי מורשת חיים ולא מוזיאונים - האם? איך?

נעים בשפיר

המועצה האזורית שפיר היא מועצה שכל יישוביה מקיימים אורח חיים דתי. 14 יישובים פרוסים לאורך שלושה צירי תנועה מרכזיים – כביש 40, כביש 3 וכביש 35 במרחב שבין צומת קסטינה ועד דרומית לקריית גת.

כדי לקדם תהליכי צמיחה דמוגרפית ופיתוח כלכלי, תוך שמירה על הסביבה ועל אורח החיים הדתי, יזמה המועצה תהליך אסטרטגי להכנת תכנית אב לפיתוח כלכלי ובר-קיימא – בשיתוף משרד החקלאות ופיתוח הכפר, המשרד להגנת הסביבה, משרד התיירות, מרכז טיפוח עסקים קריית גת-לכיש-שפיר – המט"י האזורי, קהילת שיקגו, השותפה של המועצה במסגרת "שותפות 2000", והחטיבה להתיישבות בסכנות היהודית.

על-פי תפיסת המועצה, תהליך תכנון אסטרטגי מיועד לגבש מסגרת מוסכמת ומושכלת לעשייה, כאשר חלק בלתי מבוטל של הידע, הרעיונות וקידום העשייה - נערכים בשיתוף כוחות מקומיים: תושבים ויישובים. התהליך האסטרטגי מאפשר גמישות במובן זה שרעיונות טובים וישימים "מהשטח", העולים בקנה אחד עם תפיסת התכנית, ניתנים לקידום החל משלבים מוקדמים, ואין צורך להמתין עד להשלמת התכנית לקידומם. כך, באמצעות "קטיף הפירות הנמוכים", התושבים ובעלי העניין רואים בעין את תפוקות התהליך ומתגבר האמון – מצד התושבים ומצד השותפים החיצוניים – בתהליך ובתוצריו.

התכנית נמצאת כיום בשלביה הראשונים – הושלם אפיון המצב הקיים והוגדרו סוגיות התכנון המרכזיות:

- שימור וטיפול השטחים הפתוחים והחקלאיים כמשאב מקומי
- חיזוק החקלאות כענף כלכלי והרחבת הזדמנויות היזמות והתעסוקה בפעילות לא חקלאית, המשתלבות בתפיסת הקיימות וקיום אורח החיים הדתי
- הנעת תהליכי צמיחה דמוגרפית ביישובים
- קידום החינוך הסביבתי ומעורבות הקהילה במגוון תחומי החיים במועצה

מראשית העבודה על התכנית זוהה מערך השבילים בשטחים הפתוחים כמרכיב מפתח:

בתשתית תומכת בפיתוח התיירות הכפרית והחקלאית – המאפשרת מסלולי הליכה ורכיבה, המשלימים יוזמות מתוכננות בתחומי התיירות הכפרית והחקלאית בשינוי דפוסי והרגלי נסיעה – כך שחלק מהתושבים יוכלו להגיע ללא צורך ברכב ממונע למוקדי השירותים

בשיפור בריאות הקהילה והקשר שלה לשטחים הסמוכים באמצעות הגברת הנגישות הבלתי מוטורית לשטחים פתוחים, קרובים ומרוחקים, והגרת תדירות השימוש בהם

בהגברת אטרקטיביות היישובים לקראת הרחבתם –
כאשר חלק מ"סל" המגורים מאפשר נגישות בלתי מוטורית ובטוחה למרכזי השירותים והתעסוקה והגעה באופן זה גם לשטחי נופש איכותיים, שאינם גובלים ישירות ביישובים.

זיהוי מערך השבילים להליכה ולרכיבה לא נולד יש מאין במסגרת תכנית האב. תושב המועצה, מושקו רום, המכיר את האזור לפרטיו ולרבדיו, יזם לפני חודשים אחדים כנס במכללת אחווה, בשיתוף המכללה וקק"ל, להצגת הפוטנציאל הטמון בבקעת שפיר בתחומי הרכיבה על אופניים. מרכז טיפוח עסקים קריית גת-לכיש-שפיר - המט"י האזורי, עוסק מזה זמן במהלכים להנעת פיתוח התיירות במרחב המועצות שפיר ולכיש – בין היתר בקידום תכנון של מסלולי רכיבה על אופניים, בקידום אירועים ופסטיבלים, בשיתוף עם עמותת התיירות יואב-יהודה, כדי שהאזור ייחרט בתודעת המטיילים והמבקרים, ולתמיכה ביזמים מקומיים בתחומי התיירות הכפרית והחקלאית.

יוזמת "נעים בשפיר" היא יוזמה משותפת של מושקו רום (המשמש כיום גם כרכז התיירות במועצה) ומתנ"ס שפיר. בשיתוף הגורמים השונים שצוינו, גובש מערך של 6 מסלולים מעגליים עצמאיים ברחבי בקעת שפיר באורך של כ-8 ק"מ כל-אחד, שצירופם יחדיו יוצר מסלול היקפי רחב בצורת יונה, ומכאן שמו - מסלול היונה (ראו תרשים).

**נכתב ע"י צוות
האגף האסטרטגי
במועצה האזורית שפיר**

כנס כנרת לתיירות:

"תיירות חקלאית" או "חקלאות תיירותית"

המחלקה ללימודי תיירות ומלונאות במכללת כנרת בעמק הירדן מייסדת כנס דו-שנתי, הנקרא "כנס כנרת לתיירות". הכנס הראשון, שיתקיים בתאריך 25.3.2009 במלון גולדן טוליפ – טבריה, יעסוק בסוגייה בוערת ועכשווית - "תיירות חקלאית" או "חקלאות תיירותית", משמע – יחסי הגומלין בין חקלאות לבין התיירות במרחב הכפרי. לנושא זה פן פוליטי, הקשור גם לאידיאולוגיה החקלאית ולשינויים המבניים שהיא עוברת ברוח הזמן, כמו גם לנושאי תכנון, היתרי בנייה, רישיונות עסק ותקצוב של פעילות זו. בכנס יושמעו הרצאות מפתח של מומחים מהאקדמיה, שיציגו את הפן התיאורטי, ושל מומחים מהענף ומהשטח, שיציגו את הפן המעשי. בנוסף, יתקיים פאנל נוקב שיחדד את הבעיה החוקית-משפטית של העסקים התיירותיים.

הכנס מתקיים בחסות משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד התיירות, התאחדות המלונות הארצית ורשת פתאל.

אנא שריינו ביומנכם. פרטים נוספים יינתנו בהמשך.

פרסום אטרקציות של תיירות חקלאית באתר האינטרנט של המשרד

1. משרד החקלאות ופיתוח הכפר העלה לאוויר בתחילת שנת 2008 אתר אינטרנט חדש. האתר מהווה חלון ראווה לפעילות משרד החקלאות ופיתוח הכפר וכלי עבור ציבור החקלאים והציבור הרחב לקבלת מידע ושירותים.
2. במסגרת אתר האינטרנט החדש אנו מעוניינים לתת במה לאטרקציות תיירות חקלאית. כלל בעלי אטרקציות התיירות החקלאית בארץ יוכלו להציג ולקבל חשיפה בפני ציבור נרחב של תיירים ומטיילים מקומיים ומחוז"ל.
3. כדי להיכלל במאגר האטרקציות של תיירות חקלאית, יש להכניס את פרטי בית העסק באופן מקוון בלבד. ניתן למלא את הטופס המקוון באתר האינטרנט של משרד החקלאות, בכתובת: www.moag.gov.il, תחת "טפסים", או באמצעות לחיצה על הלינק המצ"ב:

http://www.moag.gov.il/agri/yhidotmisrad/reshut_technun/technun_kafri/turs_hafri/agriculturetourism/

4. בעת מילוי הטופס מומלץ להזין כמה שיותר פרטים, כדי להציג מידע מקיף ונרחב, ככל שניתן, לגולשי האתר. בנוסף, ניתן לשלב תמונה אחת בלבד של אטרקציית התיירות החקלאית.
5. על בעל האטרקציה מוטלת החובה לעדכן את צוות אתר האינטרנט של משרד החקלאות בכל שינוי בפרטי האטרקציה המפורסמים באתר. עדכניות הפרטים חשובה מאוד ומסייעת בשמירה על מוניטין האטרקציה התיירותית. אטרקציות שלא יעודכנו יוסרו.
6. פרטי האטרקציה יעודכנו באתר רק לאחר בדיקה שתאשר כי אכן מדובר באטרקציה תיירותית-חקלאית. החומר יעודכן באתר ללא התחייבות למועד העדכון.
7. **כדי שנוכל להעניק הזדמנות שווה לכלל בעלי אטרקציות התיירות החקלאית, אנא העבירו את פרטיו של מסמך זה לכל בעלי אטרקציות אלו, המוכרים לכם.**

8. הוספת כרטסת "העברת זכויות בתמונות למשרד החקלאות"

☐ * העברת זכויות בתמונות למשרד החקלאות

אני מאשר בזאת כי הזכויות המלאות בתמונות שסופקו עליי למשרד החקלאות והמצורפות לעיל יועברו בשלמותן למשרד לכל שימוש שהוא בכל מקום שהוא ולזמן בלתי מוגבל.

ידוע לי כי המשרד ישתמש בתמונות בחומר הפרסומי המופק עליי, וכן בפעולות שיווק שונות שיערוך לקידום התיירות החקלאית בישראל, כולל תצוגה בגלריות התמונות הנמצאות באתר משרד החקלאות ומאפשרות לכל גולש להורידן, וכי המשרד לא יציג את שם הצלם.

☐ * הנני מתחייב לעדכן את הנהלת אתר האינטרנט של משרד החקלאות בכל שינוי בפרטי האטרקציה התיירותית.

שי דותן

מנהל תחום פיתוח תיירות חקלאית